

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3290/2022
22.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији су пуномоћници Јасмина Михаиловић и Ненад Станковић, адвокати из ..., против тужене Предшколске установе „Милица Ножица“ из Ваљева, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 428/2022 од 18.05.2022. године, у седници одржаној 22.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 428/2022 од 18.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 79/21 од 03.11.2021. године, ставовима првим, трећим, петим, седмим и деветим изреке, тужена је обавезана да на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада за период од марта 2018. године закључно са мартом 2021. године исплати тужиоцима износ од по 310.215,90 динара, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређени овим ставовима изреке. Ставовима другим, четвртим, шестим, осмим и десетим, тужена је обавезана да на име неисплаћених трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од марта 2018. године закључно са мартом 2021. године исплати тужиоцима износ од по 129.256,63 динара, све у појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређени овим ставовима изреке. Ставом једанаестим изреке, тужена је обавезана да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 363.410,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 428/2022 од 18.05.2022. године, преиначена је првостепена пресуда тако што су одбијени тужбени захтеви тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да им за период од марта 2018. године закључно са мартом 2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од по 310.215,90 динара са законском затезном каматом од доспелости сваког месечног износа до исплате и на име регреса за годишњи одмор износ од по 129.256,63 динара са законском затезном каматом од доспелости сваког месечног износа до исплате. Одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка у износу

од 363.410,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате и обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове поступка у износу од 10.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20), због чега није било места оцени изузетне дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, зато што та повреда не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су са туженом закључили уговоре о раду на неодређено време и анексе уговора којима је утврђен коефицијент радног места и то: тужилји АА за послове радног места серверке 7,27, тужиоцу ББ за послове радног места домара 8,23, тужилји ВВ за послове радног места спремачице 6,30, тужилји ГГ за послове радног места спремачице 6,30 и тужиоцу ДД за послове радног места возача 8,23. У спорном периоду од марта 2018. године закључно са мартом 2021. године, тужена је тужиоцима обрачунавала и исплаћивала плату тако што је основицу, коју објављује Влада Републике Србије, множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19, који се примењује од 18.06.2001. године), а према ком закону се додаци за регрес и исхрану у току рада за запослене код тужене нису посебно обрачунавали и исплаћивали, јер су садржани у коефицијенту радног места. У периоду када је тако добијена висина основне плате била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужиоцима вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужиоцима у спорном периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужилаца није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област применом критеријума из одредбе члана 32. Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бро. 5/08... 8/09), тако што је обрачун топлог obroка извршен у висини од 15% просечне месечне нето зараде по запосленом у привреди Републике, а регреса у висини од 75% просечне месечне нето зараде по запосленом у привреди Републике, све према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике. Тужиоци су

определили коначно постављен тужбени захтев у складу са налазом и мишљењем вештака којим је утврђена висина предметног потраживања.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Како је тужена тужиоцима исплаћивала минималну зараду следи да им није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је тужена дужна да им те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према познатим критеријумима из одредбе члана 32. Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бро. 5/08... 8/09).

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, будући да су према одредби члана 4. став 2. Законом о платама у државним органима и јавним службама, као посебног закона, у коефицијенту за обрачун плате садржане накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, те да ово право запослених није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, због чега нема основа за исплату траженог новчаног потраживања.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 52. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, бр. 18/2010...129/2021) и члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), висина плате, накнада и других примања утврђује се јединствено за све запослене у предшколским установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, у складу са прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених из радног односа у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 43/17 и 92/20) у одредби члана 35, и Посебан Колективни уговор за запослене основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 97/20) у одредби члана 20, прописују елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза

које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом. Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у предшколским установама.

У конкретном случају, тужиоци су запослени у прешколској установи, па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада према одредби члана 52. Закона о предшколском васпитању и образовању и члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебаним Колективним уговором за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 43/17 и 92/20) који је био у примени у спорном периоду и Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20, чије важење је на основу Споразума продужено до 05.03.2022. године) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилаца. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцима не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихове плате, па је стога чињеница да им је у спорном периоду исплаћивана плата у висини минималне зарада на основу члана 20. став 2. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**